

Architekt Piotr Olszak
Pracownia: Rybacka 3a 12-200 Pisz
tel 609 032 440

Inwestor:
Roman Brodzik
Jeziorko 1
11-700 Mrągowo

Leśniczówka Jeziorko
Dz nr 470 obr Kosewo Górne

Inwentaryzacja architektoniczna

Zawartość opracowania:

- I. Opis techniczny**
- II. Rysunki wg wykazu:**
  - 1. Leśniczówka**
  - 2. Stajnia**
  - 3. Stodoła**
  - 4. Kuchnia wolnostojąca (pralnia - garaż)**
- III. Materiały fotograficzne**

I

Ryc1. Fragment mapy topograficznej (www.geoportal.gov.pl)

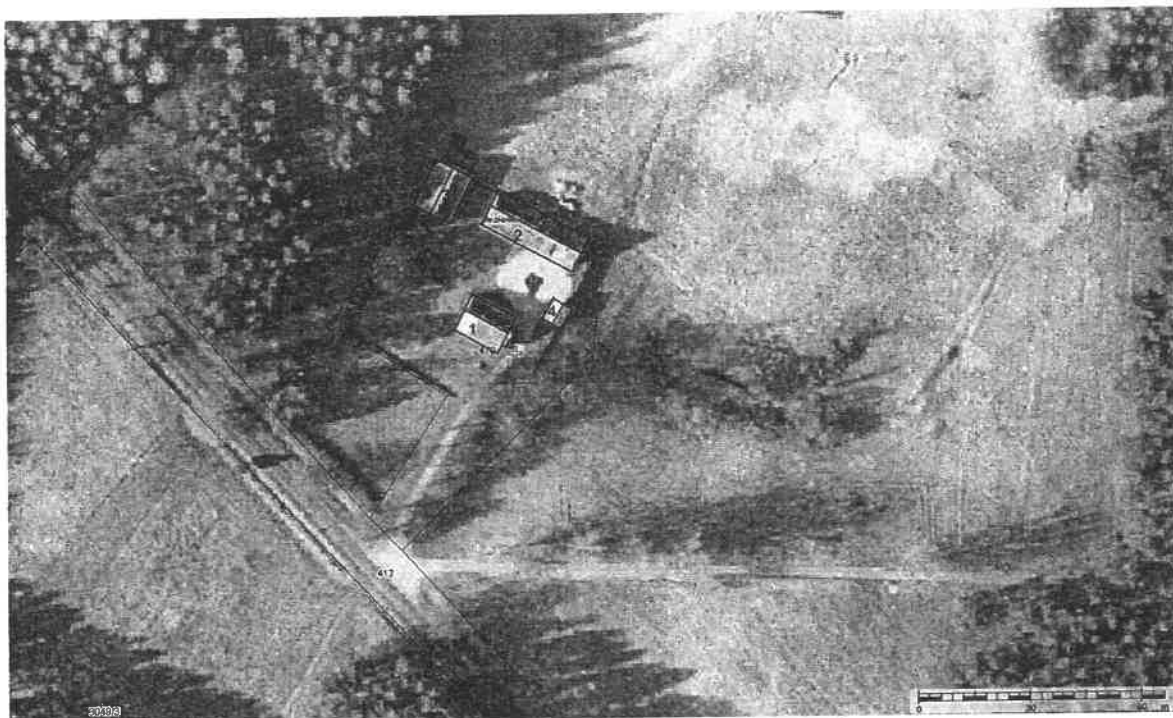
W skład zespołu leśniczówki wchodzi następujące elementy:

- Budynki:

1. Leśniczówka,
2. Stodoła.
3. Stajnia
4. Kuchnia wolnostojąca

- Roślinność wysoka : aleja kasztanowa, świerk, lipy,klony

Osada od południowego zachodu przylega do szosy Kosewo-Ukta. Otoczona jest śródleśną łąką

Ryc1. Orofotomapa osady leśnej Jezioro (www.geoportal.gov.pl)

2. Opisy poszczególnych budynków

2.1 Leśniczówka

2.1.1 Położenie: Leśniczówka jest usytuowana w południowo zachodniej części osady.

2.1.2 Forma : Jest to budynek częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z poddaszem użytkowym. Jest to dom wąskofrontowy dwutraktowy. Leśniczówka ma dach dwuspadowy o spadku 45 stopni z kalenicą równoległą do długości budynku. Od szczytu dostawiono werandę z dachem dwuspadowym o kącie 10 stopni.

2.1.3 Funkcja budynku: Budynek ten był pierwotnie budynkiem mieszkalno administracyjnym, obecnie jest to budynek mieszkalny.

2.1.4 Dane liczbowe:

Pow. Piwnic: 28 m²

Pow. Użytkowa Parteru: 97 m²

pow. Użytkowa Poddasza: 38 m²

Pow. Zabudowy: 141,4 m²

kubatura: 870 m³

2.1.5 Konstrukcja i rozwiązania materiałowe:

piwnice : ściany z dużego kamienia polnego nie łamanego. Obmurowanie otworów okiennych i drzwiowych zostało wykonane z cegły ceramicznej pełnej.

Piwnice są przykryte sklepieniem odcinkowym wykonanym z cegły ceramicznej układanej na romb w jodełkę.

Schody z piwnicy na parter są wykonane drewna.

Parter: ściany zewnętrzne wieńcowe wykonane są z bali sosnowych, prostokątnych o przeciętnych wymiarach 14x25cm, wiązane w narożach na jaskółczy ogon bez ostatków, z zamkami.

Ściany wewnętrzne są w większości szkieletowe z wypełnieniem cegłą. W środkowej części przy kuchni ściany są murowane z cegły ceramicznej pełnej. Być może są to pozostałości po czarnej kuchni.

Wnętrza są tynkowane tynkiem wapiennym i glinianym

Strop belkowy- wykonany z belek około 23x24cm z pułapem z żerdzi przymocowanych we wpusty w belkach. Żerdzie owinięte sianem z gliną(tzw szachulec). Całość jest od spodu otynkowana Na belki są przybite deski podłogowe gr. 30mm.

Schody: drewniane zabiegowe wsparte na policzkach, pełne.

Ustrój dachu: Krokwiowo jętkowy z ramą stolcową.

Krokwie są wsparte bezpośrednio w belkach stropowych na czopy. Na krokwie nabite są przypustnice długości około 3m.

Jętki mają wymiar 19x19

Jętki w części zachodniej są wycięte .

Ramy stolcowe wykonane są jako ściany szkieletowe z podwalin słupów rygli i oczepów o wymiarach 19x19cm

Ściany działowe poddasza wykonane są w technice szkieletowej z wypełnieniem mchem i oszalowane.

Szczyty wykonane są w technice wieńcowej z baki 14x23 i oszalowane deskami w układzie pionowym

Na krokwiach ułożone jest deskowanie pełne na zakład, łąty i dachówka ceramiczna holenderka.

Nad kuchnią na parterze znajduje się na poddaszu wędzarnia, sklepiona sklepieniem ceglany, odcinkowym.

2.1.6 Stan zachowania

Ze względu na wiek leśniczówki stan zachowania jest zły. Sklepienia piwnic są

przełamane, grożą zawaleniem. Fundamentowanie jest zbyt płytkie, spoina pomiędzy kamieniami stanowiących cokół jest w znacznym stopniu wypłukana. Bale z dolnych wieńców są w znacznym stopniu skorodowane. Krokwie są częściowo wymienione, jętki także, ale zrobiono to nieprawidłowo dlatego w pierwszym rzędzie te nowe wymagają wymiany.

2.1.7. Podsumowanie i wnioski:

Budynek leśniczówki ma bryłę jednorodną. Najbliższe analogie budynek ten ma w leśniczówce Zdróżno, chociaż tamta jest w znaczącym stopniu przebudowana. Podobieństwo to sugeruje iż leśniczówka Jezioro powstała jeszcze w drugiej połowie XIX wieku.

Ściany wewnętrzne są wykonane w różnych technikach: wieńcowej, szkieletowej i murowanej. Ta różnorodność sugeruje iż wnętrze leśniczówki podlegało istotnym przebudowom a zatem jego kształt pierwotny był zdecydowanie inny. Układ wąskofrontowy, zastosowany w tej leśniczówce jest nietypowy dla Mazur być może pierwotnie budynek ten był szerokofrontowy z centralną sienią i czarną kuchnią?

Użyte materiały oraz techniki ciesielskie są spotykane na Mazurach budynek ten był zapewne dziełem miejscowych ekip ciesielskich.

2. 2 Stodoła

2.2.1 Lokalizacja: stodoła znajduje się w północno-wschodniej części osady. Jest ustawiona podobnie jak leśniczówka.

2.2.2 Forma i funkcja: Jest to budynek złożony. Składa się z trzech części od zachodu znajduje się skrzydło murowane ze stropem nad parterem, w środku jest drewniana stodoła niepodzielona na kondygnacje, a od wschodu jest znowu część murowana dwukondygnacyjna. Części boczne służyły jako pomieszczenia inwentarskie dla trzody i drobiu, oraz pomieszczenia gospodarcze, środek jest stodołą. Składa się ona z jednego przejazdu i dwu saseków.

2.2.3 Dane liczbowe:

powierzchnia użytkowa: 170,m²

powierzchnia zabudowy: 199,9m²

kubatura: 920,5m³

2.2.4 Konstrukcja.

Cokół i fundament wykonane są z kamienia polnego. Zwieńczenie fundamentu wykonano z cegły na romb.

Ściany o konstrukcji szkieletowej z belek sosnowych i dębowych.

Konstrukcja dachu: Dach dwuspadowy, krokwiowo jętkowy podparty ramami stolcowymi. Nad sásokami dodatkowe płatwie stężające konstrukcję.

Ściany obwodowe w części północno zachodniej wykonane są z cegły licowanej, natomiast ściany wewnętrzne w tej części wykonane są w technice szkieletowej z wypełnieniem cegłą.

W części południowo wschodniej ściany obwodowe wykonane są cegły licówki, ściany działowe z cegły tynkowanej.

Części boczne podzielone są stropem z belek o wymiarach około 22x23 na dwie kondygnacje.

Dach jest pokryty deskowaniem na zakład i holenderką na łątach.

2.3 Stajnia.

2.3.1. Położenie: Budynek znajduje się w północno-zachodniej części osady. Obiekt tak jak pozostałe ustawiony południkowo.

2.3.2. Forma i funkcja: Budynek parterowy, niepodpiwniczony z użytkowym poddaszem, szerokofrontowy. Parter jest podzielony na dwie grupy pomieszczeń z osobnymi wejściami. Są tu pomieszczenia przeznaczone dla krów, koni, drobiu. Poddasze przeznaczone było zapewne na gromadzenie zboża, o czym świadczą potężne belki stropowe.

2.3.3. Dane liczbowe:

Powierzchnia użytkowa parteru: 84,9m²

Powierzchnia użytkowa poddasza: 52,2m²

Powierzchnia zabudowy: 102,1 m²

Kubatura: 576 m³

2.3.4 Konstrukcja:

Fundamenty: Ściany fundamentowe kamienne,

Posadzki: bruk kamienny, bruk ceglany i deski drewniane.

Ściany parteru: obwodowe- ceglane gr 1,5 cegły, w układzie kowadełkowym.

Ściany wewnętrzne szkielet drewniany gr 14 cm wypełniony cegłą ceramiczną.

Ściany poddasza- tylko szczytowe, nie ma ścian kolankowych, szkieletowe oszalowane pionowymi deskami.

Strop belkowy, goły, z belek 18x24.

Dach- dwuspadowy, konstrukcja płatwiowo- kleszczowa.

Dach pokryty deskowaniem pełnym na zakład i dachówką holenderką na łątach.

2.3.5. Podsumowanie. Budynek stajni jest w budynku jednorodnym. Jego stan jest różny w poszczególnych częściach. Ściany parteru są w stanie dobrym wymagają tylko niewielkich uzupełnień spoin i lica cegieł. Więźba dachowa jest w znacznym stopniu skorodowana. Krokwie szczególnie w dolnych partiach są spróchniałe i wymagają wymiany. Uwaga: elementów takich jak krokwie, podciąg i płatwie nie można wymieniać fragmentarycznie czy też flekować, należy je wymieniać w całości lub przynajmniej od podpory do podpory.

2.4 Kuchnia wolnostojąca.

2.4.1 Położenie: Budynek kuchni znajduje się we wschodniej części siedliska, pomiędzy leśniczówką a stodołą.

2.4.2 Forma i funkcja: Jest to niewielki budynek parterowy, z dwuspadowym dachem. Budynek ten niegdyś zapewne posiadał piec chlebowy, do dzisiaj nie zachowany.

2.4.3 Dane liczbowe:

Powierzchnia użytkowa: 13,1

Powierzchnia zabudowy: 18,1m²

Kubatura: 58m³

2.4.4 Konstrukcja.

2.4.5 Ściany fundamentowe- kamień

ściany parteru- cegła ceramiczna, w układzie kowadełkowym jak w stajni.
Dach krokwiowy, nakryty dachówką ceramiczną.

2.4.6 Podsumowanie:

Budynek kuchni wolnostojącej jest obiektem typowym dla budownictwa leśnego przełomu XIX i XX wieku. Powstał zapewne razem ze stajnią około roku 1900. Budynek ten był w latach 90tych XX wieku przebudowany i zaadoptowany na garaż. W ramach adaptacji uległy uszkodzeniu szczyty, które wymagają przywrócenia do stanu pierwotnego. Poza tym stan budynku jest dobry.

Opracował
arch. Piotr Olszak